دە چامە … عەدنان موحسن … و: موکەڕەم ڕەشید تاڵەبانی

1
من شاعیرم
هەموو بەهرەکانم خۆم دەزانم
ناتوانم
شتێکی لەم جۆرە بنووسم
کاتێك بrووسکە ستەم لە پەنجەکانی خۆی دەکات
تاریکی لەناو لەپمدا پەرت دەبێتەوە
کاتێك بەخۆی بەتەنیا دەڕوات
خۆم دەبینم بوومەتە گۆی زەوی
جارێك بە چواردەوری خۆیدا دەخولێتەوەو
چەندان جاریش بە چواردەوری هەمووان‌دا.
ناتوانم بڵێم
پەنجەکانم هەڵەی زۆر دەکەن و
لیکی ناو دەمم ناتوانێت بێتە خوارەوە
قورگێکی گۆشەگیر لە دەممدایە
یەك دەستم هەیە
بۆ بەکارهـێنان بشێت
دووەمیان تەنیا بۆ ڕێوڕەسمی ماڵئاوایی بەکاردەهێنرێت.
ئەگەر بەهرەی پێویستم هەبووایە
چامەکانی خۆم بۆ چەندان تارمایی دەخوێندەوە
بە چەندان زمان ورتە ورتیان دێت
جا لەبەر ئەوەی بەو شێوەیە م
بۆیە شیعرەکانم بە ساکاری جلە شڕەکان دەنووسم
کە لەبەرم دەکەن
2
لە ئاهەنگێکی خۆگۆڕکێدا
دەبوو ڕۆڵێك ببینم کە دەیزانم
جلەکانی کەڵەگامێش بۆ من دەڵپن و
چەوگانەکەی چارلی چاپلن حەیزەرانم بیردەخاتەوەو
ڕیشەکەی کارل مارکس بۆ دەموچاوم گەورەیەو

سەر ڕووتییەکەی لینین لەگەڵ لووتم ناگونجێت
بیرم لە قلیانەکەی ژان پۆل سارتەر کردەوە
(سیمۆن)م بۆ ئەم ڕۆڵە نەدۆزییەوە
لە ئەرشیفدا وێنەیەکی (ئەنکیدۆ)م نەدۆزییەوە
تا ڕۆڵی ئەو هاوڕێیە بگێڕم کە دەمرێت
بۆیە بە ڕووتی چووم بۆ لایان
جگەرەیەکم بە دەمەوە بوو
پێڵاوێکی دڕاویشم لەپێ بوو
لەگەڵ خۆمدا گوتم
کاتێك باران ببارێت
ئاو لەژیر پێمدا گرد دەبێتەوە
ئەو کات ڕۆڵی ئەو کەسە دەگێڕم بەسەر ئاودا ڕێ بکات
3
ئەمە باش دەزانم
ڕۆژێك
دەچمە ناو ئینسکلۆپیدیای گینسەوە
هەموو ژمارەکانم پێوانەیین
لە پزیشکیی دادوەری
هەموو کاکیلەکانیان بە ساغی و
چەند خەونێکیان دۆزییەوە ئیکسپایەر نەبووبوون
هەموو ئەندامەکانی لەشم
بۆ بەکارهێنان دەشیان
بەرپەڕی کارەکانم دەڕۆت
لە ساڵی فیلدا لەدایك بووە
یەکەمین کەس کە دەستی بە لووتییەوە دابێت
کابرایەك بوو لە عەرەبە لەناوچووەکان
لە شارە گەورەکاندا ژیابوو
لە شەقامەکانیاندا نووستبوو
تا یەك ڕستە بنووسێت
ڕستەکەیش شی نەکرێتەوە.
4
لە مەیخانەکەدا
ڕۆژانە پتر لە جارێك
ئاهەنگی لەدایکبوونی خۆم دەگێڕم
ئافرەتی خاوەندی مەیخانەکە دەمناسێت
بەڵام لەبەردەم هەر هەمووواندا ئەوەی ڕاگەیاند
کە کەڵەگامیش ناناسێت

سوێندی ئەوتۆیشی خوارد
کە ئەنکیدۆ
لە ڕۆژگاری هەرزەکاریدا
لەبەردەم قوتابخانەدا چاوەڕێی دەکرد
حەمووراب ی یاساکەی خۆی داڕشت
تا ئەم بتوانێت مێرد بە ئامۆزاکەی خۆی بکات
پ یشتریش لە شەقامەکانی ڕۆمادا چاوی بە هاروون ڕەشید کەوتووە
هنری چوارەم بڕوای بە ئاینزای کاسوولیکی هێنا تا خۆی لەم نزیك بکاتەوە
کۆلۆمبس هەردوو ئەمریکای دۆزییەوە تا بەلای ئەمەوە مەزن دەربکەوێت
ناپلیۆن پۆناپرتیش هەموو هەڵمەتە سەربازییەکانی لە جیهاندا دەست پێ کرد
تا چەپکێك گوڵی بۆ بکڕێت شایستەی پەنجەکانی بن
لەناو کەشتییەکەی نووحیشدا
ئەمەی دوایی گێچەڵی سێکسی پێ کرد
لینین خوازبێنی کرد
بە هۆی ئەمەوە ژمارەیەکی زۆر لە شاعیران خۆیان کوشت
پێنج ساڵ و
شەش مانگ و
سێ ڕۆژ لە من بەتەمەنتر بوو
بەڵام بە بچووکەکەم بانگم دەکات.
لە مەیخانەکەدا نیوەی کاتی خۆم
لەگەڵ نەدارەکان و ئەوانەی لە شۆڕشگێڕان خانەنشین کراوم
دەگوزەرێنم
هەر هەموو ئەوانەیش ڕاهاتوون
هەموو ئەو شتانە تۆمار بکەن ڕۆژگاریان بەسەرچوون
هەندێك جاریش
میواندارییەکی گەورە بۆ لەبیرچوونەوە
سازدەکەین.
5
نیرۆدا منیش وەك تۆم
گەواهی دەدەم کە زۆر ژیاوم
زۆر پێکەنیوم
زۆر گریاوم
لەبری سێ نەوەی دادێ جگەرەم کێشاوە
ئەوەندەیشم خواردووەتەوە تا ڕۆژی هەڵسانەوە بەش بکات
چەندان دوورگە و

چەندان دەریا و
چەندان ئێقیانووسم بینیون
لە بیابانی (ڕوبعی خالی)
خەریك بوو زەماوەند بکەم
ئەلفوبێیەکم بۆ نائامادەگی داهێنا
هێڵەکانیم بۆ مێروولە
جوان کێشا
هەموو نوکتەکانی خۆم گێڕایەوە
بۆ تارمایییەکانیش سەرگوزەشتەکانی خۆم لەگەڵ ئافرەتەکاندا
گێڕایەوە
ئەوەی لە یادگەم مابووەوە
فڕێم دایە ناو ڕووبارەوە
چۆن خوا دروستی کردبووم
بەو شێوەیە گەڕامەوە لایان
ژمارەیەکی بێ شومار گوناهم کرد
هیچ هەڵەیەکیش نەیکردم
ئەو هەڵانە نەبێت شیاوی کەسانی دیکە نین.
6
دوێنێ
وەك چۆن نووستوو لە خەوندا دەبینێت
خۆم لە پرسەیەکدا بینی
ئەو ئەندامانەی خێزانەکەم بۆیان دانابووم
کە مابوونەوە
دایکمم بینی
بە جلی بووکێنییەکەیەوە
لەناوەڕاستی هەموویاندا دانیشتبوو
باوکیشم
وەك چۆن ڕاهاتبوو
ئۆتۆمۆبیلە نوێیەکەی دەشوشت
ئافرەتە دراوسێ دڵنەرمەکەی خۆمانم نەبینی
ئەوەم لەدەست دەرچوو بۆ دوایەمین جار گوێم لە جنێوەکانی بێت
وێڕای ئەوەی کە بە ڕووداوی خنکان مردم
کەچی ڕووبارێکم نەبینی
بەڵام هەموو ئەو ئافرەتانەم بینی کە خۆشم ویستبوون
تەنیا یەکێکیان نەبێت
پێیان گوتم لە شوێنێکی ئەم جیهانەیە
قاوەی بەسەر نائامادەبووەکاندا دابەش دەکرد

هەرکەیش هەلی بۆ بڕەخسێت
هەندێك لە ڕەوشتە بەرزەکانی منیان بۆ دەژمێرێت.

7

بەر لە دوو ڕۆژ
سەگی ئافرەتە دراوسێ دێنەرمەکەمان تێپی
پرسەیەکی گەورەیان بۆ گێڕا شایەنی ئەو بێت
منیش لەگەڵ ئامادەبووواندا لەوێ بووم
هەر هەموویان ستایشی
حەپەی کۆچکردوویان دەکرد
تەنیا من نەبێت
لە سووچێکەوە بووم
خواڵێخۆشبوویەکم بیرکەوتەوە
مەبەستم باوکمە
کاتێك مرد
تەنیا خۆم بووم
ئەو قسانەم دەگوتەوە
ئەو کاتە پێی گوتم دەستی گرتبووم و لە پێشی خۆی دابووم و
بۆ فێرگەی دەبردم

8

بە ئەزموون
شارەزای ئەوە بوومە کە بزانم
کێ َ دڵێکی بەتاڵی لە سینگدایە
جاروبار بە ڕێ کردنەکەیەوە
جاروبار بە دانیشتنەکەیەوە
کاتێك لاق لەسەر لاق دادەنێت و
بەوپەڕی بێ گومانیی زاناوە
بۆ هەموو لایەك ڕایدەگەیەنێت
کە زەوی دەخولێتەوە
لەکاتێکدا خەونەکانی
هێشتە لەسەر ڕەفەکەن و ناجووڵێنەوە

9

چوون دڵۆپێك لەناو پەرداخێکی بەتاڵدا
چوون هاوارێك ڕێگەی قوڕگی بزرکرد بێت
چوون گوڵێك لە باخچەیەکی بەتاڵدا
چوون ئافرەتێك لە دواتەمەنیدا بێزوو بکات
چوون فەرمانڕەوایەك ڕقم لێ دەبێتەوەو
چوون فەرمان بەسەردا کراوێك ڕقی لێم ببێتەوە

چوون گۆڕستانێك شایستەی هەموو ئەوانە بێت کە خۆشم دەوێن
چوون دێڵێك شوێنی هەمووانی تێدا ببێتەوە تەنیا خاوەندەکەی خۆی
نەبێت
ئەوە ئەو تەنیاییەیە
کە گێچەڵم پێ دەکات
هەرکە خۆم بە ڕێگەیەکدا ببینم
بە ئاراستەی خۆم ناچێت

10

ئەمە سەرگوزەشتەی ئەو کوڕەیە
کە نایەوێت گەورە ببێت
کاتێك ئەوەند چاوەڕێ دەکات تا شەکەت دەبێت
کاتژمێرێکی لەکارکەوتوو دەکڕێت
هەرکە لە میلەکانی ورد ببێتەوە
بەخۆی دەڵێت
هێشتە زۆری ماوە
بۆ ئەوەی کات بەسەربچێت.
ئەمە سەرگوزەشتەی ئەو پیاوەیە
کە بۆ خودی خۆی گەڕایەوەو
کەسی تێدا نەبوو
بۆیە کاتژمێرێکی لەکارکەوتووی کڕی
تا لە چاوەڕوانی بێزار نەبێت.
ئەمە سەرگوزەشتەی ئەو کەسەیە کە نانوێت
هەندێك جار
هەموو خەونەکانی لەسەر مێز دادەنێت
تا زیانەکانی خۆی بژمێرێت
هەندێك جار
بە ڕاستە خەیاڵا پیاوییەکانی خۆی دەپێوێت
هەندێك جاریش بە ئافرەتێك.
ئەمەیش سەرگوزەشتەی شاعیرێکی نەفرەتییە
لە خوانی شاعیراندا
هاوڕێ و ناسیاوی
لە هەموو سووچ و قوژبنێك هەیە
یەکێکیان براکەی خۆیەتی
کە مێزەکە هەڵەوگێڕ دەکاتەوە.

عەدنان موحسن شاعیرێکی عیراقییە لە پاریس دەژێت.

سەرچاوە: www.kikahmagazine.com